

A csöndek barátja volt...

Emléksorok Eisenbarth Krisztáról

Sokan őrzik a 2012. február 9-én elhunyt Eisenbarth Kriszta emlékét, aki a bibliodráma műfajának is egyik hazai elterjesztője, művelője volt. Több alkalommal az Embertárs olvasóit is megajándékozta bölcs és ragyogó stílusban áradó gondolataival. Az alábbiakban Nyáry Péter soraival idézzük fel alakját.

A LEGELSŐ EMLÉK...

Taizéi imaóra valamikor az 1980-as évek közepén, a házigazda *Blanckenstein György*. Az alkalom végén körbeállunk, egy égő gyertya indul kézzel kézzel. Fölhangzik egy taizéi ének, akinél a gyertya van, az az elhalkuló ének mellett hangosan megfogalmazhatja imáját, aztán az ének újra fölerősödik, és a gyertya megy tovább. Egy fiatal nőnél van épp az égő gyertya. Az elhalkuló énekbe átszellemült arccal, lecsukott szemmel zengi bele az ének szövegét, így magát az összekötő éneket emelve ki és téve személyes imájává.

*

Hogy Kriszta volt az, azt 1989-ben tudom meg, amikor a frissen alakuló HÍD Családsegítő Központ munkatársai megismerkedésre gyűlnek össze. Ráismerek arcára, no meg mondja is a bemutatkozásakor, hogy fontos számára a taizéi lelkiség. Később, a kollégákkal tartott közös imákon vagy egyéb ünnepi alkalmakkor lehetőségem van megtapasztalni e lelkiség gyümölcseit Kriszta által. Jellemzőnek érzem a *Kamarás István* Nagymaros-könyvében tőle olvasható idézetet, amely jól kifejezi igényességét és a kezdeményezésre való bátorságát: „Fontosnak tartottam a csöndeket. Ezt már Taizé hatására... Javasoltam azt is, hogy az evangélium után ne legyen hosszú prédikáció, hanem inkább – egy legalább tízperces – csönd. Úgy véltem, hogy háromezer ember *intenzív hallgatása* nagy érték és élmény lehet.”

Nemegyszer saját fordítású imákat vagy áldásokat hoz és oszt ki, amelyeket jellegzetes kézírásával írt le, és – az akkori időkre jellemzően – fénymásolatban adott tovább. Ezek között sok olyan van, amit a mai napig rendszeresen előveszek és fölhasználok, nem egy pedig személyes lelki életem tartozéka.

A HÍD szabad légköréhez szorosan hozzátartoztak a beszélgetések, akár a szobákban, akár a konyhai nagy asztal körül. Több mély beszélgetés él bennem, és föl tudom idézni Kriszta sajátos, szarkasztikus – de sohasem gyilkos! – humorát, fölhangzó nevetését. Az évek előrehaladtával, ritkuló találkozásaink alkalmain szomorúan állapítottam meg, hogy a humort és a nevetést egyre inkább az elégedetlenség és a panasz váltja föl.

A HÍD révén találtunk rá a bibliodramára is. Az első ilyen tárgyú, német nyelvű könyveket Kriszta szerezte meg, hamarosan egyes fejezeteket magyarra is fordított belőlük – a külföldi szakemberektől látott gyakorlat mellett ezek voltak elméleti „útjelzőink”. Mindketten a magunk alkata szerinti irányvonalat választottuk: én a pszichodráma-alapú bibliodráma mellett köteleztem el magam, Kriszta egy másik, az *Else Natalie Warns* nevével fémjelzett irányzat iskolájában képződött Németországban. Ez a személyes, önismereti vonatkozásoknak és a csoportdinamikának kevés jelentőséget tulajdonító, a bibliai szövegre és annak esztétikus megjelenítésére viszont nagy hangsúlyt fektető fel fogás megfelelt Kriszta igényességének és szépérzékének, no meg alapvető tanári-hitoktatói

Találkozások, drámai helyzetek

identitásának. Az általa tartott bibliodráma-alkalmakkor megcsodálhattuk a gyönyörű színes kendők gyűjteményét, a saját kezével készített, a szövegre való ráhangolódást segítő tárgyakat, azt a finomságot, ahogyan például gertyák és mécsesek segítségével atmoszférát teremtett.

A HÍD-től hamarosan megvált, egyre kevesebbszer találkoztunk. Amikor megalakult az elsősorban az ő köreibbe tartozókat tömörítő Magyar Bibliodráma Egyesület, melynek első elnöke lett, a két irányzat képviselőiként megpróbáltunk együttműködni, de éreztük: a bibliodrámról vallott eltérő felfogásunk távolságot teremt köztünk. Fájdalom arra gondolnom, hogy – számos ok miatt – ezek az eltérések nem inspiráltak konkrét szakmai vitát. Ugyanakkor 2008-ban, az első magyar szerzők által írott bibliodrámakönyv születésekor szerkesztőtársammal, *Sarkady Kamillával* természetesnek vetjük, hogy a „biblikus” bibliodráma irányzata is jelenjen meg a kötetben, és hogy erről Kriszta írjon. Reményeim szerint ez – gesztusértéken túl – az utókor számára azt is szimbolizálja, hogy Kriszta a bibliodráma útján útítársunk, a

műfaj hazai elterjesztésében pedig harcostársunk volt.

Betegségéről az éves HÍD-találkozókon tőle magától értesültem, és bízam fölépülésében. A legutolsó találkozóra későn érkeztem, ő már indulóban volt – ekkor láttam utoljára, futólag. A többiek elmondták: valójában búcsúzni jött. Az így alakult utolsó személyes találkozás hiányérzetet hagyott maga után bennem – most már örökre.

A LEGSZEBB EMLÉK...

Amikor a rendszerváltozás után a Herder Kiadó megkezdte magyarországi működését, első – *Pal-kóval történt* című, gyerektörténeteket tartalmazó – könyvüket Kriszta fordította. Egy nap arra kért, legyek a könyv lektora. Meglepett, mert azt tapasztaltam, hogy nagyon jól tud magyarul. Természetesen igent mondtam, és jó együttműködésben, teljes összhangban csiszoltuk a szöveget. Az ezzel töltött órák emlékét a könyvbe piros színű filctollal írt köszönő dedikációja őrzi...

Így őrzöm én is emlékét.

Nyáry Péter

In memoriam Eisenbarth Krisztina (1946–2012)